

temagnanimes sunt. q̄ p̄nimo desiderio
 b̄ndozum iam habita nihil curant. quam
 deuotionem optat nobis bern̄. di. **U**nam
 fratres sic essem? cupidi gratie sp̄ialis quē
 ad modū seclares pecunie sp̄alis. **H**ec autē
 deuotio r̄mbo exercitijs obrinet. vt vitz b̄ea/
 mus in affectu auiditate. in ope difficultatē
 cū augmēto pseuerādi cōtinuitatē. de q̄ loq̄
 taf nos leo papa di. **Q**uā n̄o v̄m tā p̄fectus
 tā sanctus ē. vt p̄fectior sanctiorq̄ eē nō possit
 om̄es sil sine d̄tia graduū sine discretōe me
 ritoꝝ ab his in q̄ puenim? in ea q̄ nō dū ap
 p̄hendim? pia auiditate curram? . de. ij. di.
 greg. **S**i locus delectat celsitudinis. prius ex
 erceat via laboris. et si delectat mentē magni
 tudo p̄mior. nō deterreat certamen laboris
 qz ad magna p̄mia quis puenit nō p̄r nisi
 p̄ magnos labores. de. ij. di. b̄n. **N**ō sine cā
 (cū sint nobis cū p̄ibz eadē cōuersiōis prin
 cipia) dispar valde p̄fect? inuenit. adeo vt
 cū ipos de die in diem p̄fecisse et cursū con
 sūmasse legam? apud nos magn? estimet?
 si quis vel ipsa cōuersiōis primordia cōfua
 ret qd nō fecerūt p̄res veteres. **N**ā de ysaac
 d̄: **I**bar. p̄ficiēs et succrescens donec magn?
 vehementer effectus ē qd si s̄it fecerimus eri
 mus magni valde qz non solū grati accepti
 sumus deo ab his et ex his q̄ iā habem?. sed
 q̄ b̄re cupimus. si t̄n q̄tū possumus ad hoc
 conamur v̄n aug. **N**ō quid sis sed quid eē
 desideras attendit de? si t̄n q̄tū potes sara
 gis vt quod esse non dū cepisti eē merearis
Quinto magni sunt doctores verbi dei p̄it
 et factores q̄ verbo et exēplo edificāt audito
 res de q̄b̄ di. **V**itas mat. v. **Q**ui docuerit et
 fecerit hic magnus ē in regno celoꝝ. et quia
 hoc mēbrū paucos. i. solos doctores respicit
 iō illud relinquitur indiscussū. **LXXVI**

De eodem sermo secundus.

Vos estis qui per
 mansistis mecum in reprobatoibz me
 is vt sup̄ di. greg. **Q**uod valdē
 in dolore importabile on̄at ex p̄uida cōsi
 deratōe remuneratōis leuigat. graue nāq̄
 quod sustinet estimat sed leue hoc p̄ p̄mij
 cōsideratōz pensat. d̄s itaq̄ sciens aplos et
 ap̄lis omnes electos multis passuros. ipsos

obijciens eis remuneratōis p̄mij cōsolatur
 di. **V**bi p̄positū. **V**os estis et **E**t in q̄
 bo verbis tria inquiram? et inquirēdo p̄po
 namus. s. l̄talē intelligentiā. reprobatois p̄ma
 nentiā. remuneratōis sufficiētiā. **P**rimo
 ibi. vos estis. c. scdm̄ ibi in reprobatoibz meis
 terciū ibi. et ego dispono vobis et. **P**rimo
 ḡ inquiramus qd̄ sit dicere **V**os estis q̄ per
 mansistis mecum **S**i em̄ cōsudemus t̄ps in quo
 d̄s h̄c verba dixerit ad huc modicum disci
 puli passi erāt. sed sub alis p̄ij mḡi ab om̄i
 p̄sura et s̄barōis grauiam̄e tenebant. it̄m
 vt ex p̄b̄is calūmiantibz q̄ nō sicut iob. di
 scipuli ieiunarent. benign? mḡi eis tacētibz
 excusauit eos di. mar. ix. **N**ō p̄nt filij sponsi
 lugere q̄d̄iū cū eis ē sponsus vel etiā int̄m
 nihil penit? pariebant vt cū diceret eis luce
 .xxij. **N**ūc m̄i vos sine pera et sine saculo.
 nūqd̄ aliqd̄ defuit vobis? r̄sponderēt nō. **S**ed
 esto q̄ aliqd̄ passi sint. tūc debuit dicere vos
 p̄mansistis in reprobatoibz v̄ris nō meis. **A**d
 qd̄ sciendū q̄ siue dicat hoc de? de suis tribu
 lationibz siue discipuloꝝ passionibz. miseri
 corditer d̄: **V**os estis q̄ p̄mansistis et. **N**ā ab
 eo t̄ps q̄ collegit eos in discipulos multa ob
 pp̄ria. multa vitupa. cōreptus et humiliati
 ones p̄tulit d̄ns int̄m vt multi ex iudeis q̄
 s̄it in discipulos elegerat abijissent reprobati
 sicut cū de manducatiōe corporis et sanguis
 di iob. vi. dixerūt multi durus ē hic sermo
 quis poterit eum audire. et sequi non longe
 post. et hoc multi discipuloꝝ eius abierūt re
 tro. et iā cū illo nō ambulabāt. dixit ergo ad
 t̄m. **N**ūquid et vos vultis abire? r̄spondit pet?
 p̄mibus **A**d quē ibimus verba vite eterne
 habes. et nos credimus et cognouimus. quia
 tu es christus filius dei viui. ideo nūc recte
 dicitur. **V**os estis qui p̄mansistis mecum
 et. **S**i obijciat. q̄ non permanserūt. quia
 dicitur mat. xxvi. q̄ relicto eo omnes fugi
 erunt. **A**d quod dicendū q̄ quia redierunt
 nō reputatur eis p̄ recessu. hic in li. **R**e. dici
 tur **O**mnes reges israel p̄ter dauid **E**ze
 chiam et **J**osia peccauerūt non q̄ illi nō pec
 cassen. sed q̄ nō in peccato p̄mansissent. hic
 dicitur ezechiel. ij. **S**i impius egerit peni
 tentiam omnium iniquitatum eius non re
 cordabor amplius **B**ern̄. **A**d ipse mibi nō

imputare decreuit. sic e ac si n fuerit. sic puz
 quō cū xpo apostoli in suis temptatiōibz
 pmanerūt. **¶** Si vero xps predicuz
 verbū dixit de passiōibz discipuloz: nō mi-
 nus veraciter dixit meis. nā sic se habet xps
 ad oēs electos suos: sicut caput sine corpus
 ad mēbra. si g manus vel pes v' aliqd aliud
 membrū infirmat vel etiā vulnerat: nō dici-
 tur pes me' vel manus infirmat: sed cōsue-
 to vsu loqndi dicim'. **E**go infirm' sum vel
 vulnerat' sum. Sic quicquid membra xpi
 patiunt. xps se veraciter dicit pati. hinc mā-
 thei. xvi. xps di. **¶** Nō vni ex minimis meis
 fecistis mihi fecistis: siue illud sit bonuz siue
 malū. **¶** Propter qd saulo psequēti electos
 siue mēbra xpi dixit Actū. ix. **S**aule saule
 quid me perseqr̄is. nō dixit meos s'z meipm
 hinc Gre. di. **D**eus quotidie patit' oīe qd
 a reprobis ei' electi lacerañt: et quis h' cor-
 poris qd nos sumus iā dudū caput se super
 oīa libet in celū extulerit. reproboz tamen
 vulnera adhuc p suum qd deorsum tenet
 corpus sentit. **I**uste g dicit. **V**os estis qui
 pmanistis mecum in tēptatiōibz meis: q's
 licet vos in p'rio vestro corpe sufferatis: ad
 salutis n' r' te cumulū dico meos. **S**ed tūc
 amplius pgitur et dicitur qd dicere debuit.
Vos estis q' pmanebitis mecum et n' p' mās-
 sis. vt futuras passiōes eoz. q's nullus ad-
 buc illo in tpe quo loquebatur ista pertulit
 per verbum futuri temporis designat. **A**d
 qd dicēduz q' remuneratōz de' nō a p'ncipio
 nec a medio actiōis sed a fine p'summarōis
 electos et dilectos suos remunerat: et iō de-
 buit a verbo p'teriti t'pis dnoīate q's voluit a
 futura passiōe remunerare. **D**eus em̄ qui
 nouit futura sicut p'terita. electos suos ab
 eterno intuet. nō sicut incipiūt ei fuisse sed si-
 cut perficiūt qd inceperūt hinc est q' de pau-
 lo dixit Actū. ix. **Q**uas electiōis est mihi iste
 nō dixit erit: cū adhuc acualiter hoc non es-
 set. hinc Aug'. **N**ō quid sis sed quid esse de-
 sideras attendit de'. si tū tu qntum p'ores sa-
 tagis: vt esse merearis qd nondum es. hinc
 gre. **A** dno sepe qd futurū est p' p'teritū de-
 scribitur q' quicquid foris futurū est in ope-
 re. intus iam factū est in p'cedēstariōe. que
 q' certo qd futurū est nouit: nō tam faciēda

insinuat q' facta iā narrat. et q' beatus bar-
 tholomeus a plus multas passiōes sufferēs
 in omnibz inuictus pmanit. q' sicut in pas-
 sione sua legit: sustulit p'ntū est cesus. dein-
 de excoatus. deinde decollatus. iō hoc euā-
 gelium de tēptatiōis p' mansione debuit
 de eo p' ceteris in ecclesia recitari. sic patet
 hui' p'positiōis thematis intelligētia. **¶**
Secūdo dicēdu est de tēptatiōis permanen-
 tia. **E**t q' nullus electoz sine tēptatiōe vi-
 cturus est sup terrā. iō quō in eavsqz in finē
 permaneat fideliter est discēdu. **S**ciēdu
 g q' vt in ea viriliter persistam'. scuto veri-
 tatis sum' vndiqz munitendi. sic em̄ ait ps.
Scuto circūdabit te veritas ei' qd exponēs
Bern. di. **Q**uia vndiqz circūdati sum' tēptā-
 tiōibz: vt merito tota vita n'ra tēptā-
 tiō appellet. necesse est scuto dñi circūdari.
 vt sit nobis a dextris et sinistris: ante et retro
Scuto aut dñi est veritas eius. si g grauis
 tēptatiō irruat sup nos. q' etiā subruere et
 subuertere iam minet: et que totā domū mē-
 tis pcutere videat. tunc scuto veritatis remo-
 nos. hoc est ad passiōē dñi p'tendam. qd
 tam in figura q' scriptura facere edocemur
In figura sicut **A**ume. legit. **¶** filij israel
 a serpente lesi: iussu sunt serpente eneuiz in
 palo suspensum intueri. et sic liberabant. sic
 qui grauibz tēptatiōibz mordet. xpm i pa-
 lo crucis suspensum respiciat et p'iuo libe-
 rabitur. dicit enim Gre. **Q**uicquid p'pinae
 t'palis aduersitas. facile erit si cōsideremus
 quid p nobis biberit in cruce qui nos inui-
 tat ad regnū. **B**ern. **Q**uid durū vel durū tibi
 esse poterit cū recordat' fueris. quid p te
 sustinuit auctor mundi. **N**ōne si p'ferrent in
 me oēs vite filioz adaz: et oēs dies seculi et
 labores omniū hoīm qui fuerūt sunt et erūt
 nihil esset a d corpis illi' cōpatione. **S**ecūdo
 scuto veritatis exhibeam' ante nos p'siderā-
 tes mortis periculū: et dei districtū iudiciū
 quo oīa peccata q' p tēptatiōes et tribulat-
 tiones hic nō diluim' stricissime i numero
 pondere et mēsurā iudicant. testante **E**sa. q
 di. **D**onaz iudiciū meū in nūero pondere et
 mēsurā. hoc scuto aī nos exhibendū horrat
 nos sapiēs di. **M**edare nouissima tua. et hoc
 ē mortis horrore iudicij tēndi discriminē et i

Sermo

eternuz nō peccabis. **T**ertio tribulati scutū
veritatis infra nos: hoc est ad infernū pten-
damus cogitātes melius esse hic modicum
castigari q̄ in inferno eternaliter cruciari.
melius est enim in foro misericordie leui fla-
gello purgari: p quo in inferno oporteret in
perpetuū malleari. **Q**ui enī vt ait iob timet
pzinā tenuis tribulatiōis. irruet super eum
nix eterne dānatiōis. **G**audenter q̄ suffera-
mus p̄ntes temptatiōes: qz ip̄e sunt certuz
signū eterne euasione. qz vt dicit **Naū** pro-
pheta. non consurget duplex tribulatio: sed
istis susceptis dicit nobis de illud quod se-
quit. **A**ffluri te et nō affligam te vltra: et nūc
conteram virgā de dorso tuo. **P**ropter qd
dicit bern. nullū testimoniū credibili? nul-
lum certius euasione eterne calamitatis q̄
q̄ ait ps. **C**orripiet me iustus in misericor-
dia. cū enim vt ait **Job**. **L**uet homo omnia q̄
fecit. in infinituz melius est hic in foro mie-
luere breuiter et tenuiter q̄ in foro dureiu-
sticie eternaliter et grauiter. **¶** **Q**uar-
to castigati scutū veritatis sursum sup nos
ad celi gaudia erigamus: estimantes et de-
uote ruminātes dei fructione. sanctorū et an-
gelozū associatiōe. perpetua; mansionem.
eternā glorificatiōe. infinitaz omniū bono-
zū inebriatiōe. ad quaz nemo vnq̄ puenit
nec puenire poterit. nisi qui tribulationibus
vsq̄ ad minutissimū puluerem plenissime
purgatur. qz vt sapiens dicit nil intrat in il-
lam inquinatū: et nemo ingredit̄ in regnuz
celozū nisi tribulat̄ fuerit in hac vita. iuxta
illud **Actu. xij.** **P**er multas tribulationes
oportet nos introire in regnū dei. **S**i oīa
pateremur q̄ vnq̄ passi sūt sancti martires
ab initio mūdi vsq̄ in finē eius. non sunt ta-
men vt ait ap̄ls condigne passiōes b̄ ip̄is
ad futurā glām q̄ reuelabit̄ in nobis. **A**dde
qd̄ ex q̄libet minutissimo passo infinitā glo-
riam pmeremur. iuxta illud ap̄li. **ij.** **C**orin.
Id qd̄ est momētaneū in p̄nti et leue tribu-
lacionis nostre sup modū in sublimitatem
eternū pondus glē opatur in nobis. **Q**uis
q̄ scutū veritatis exhibens ad hęc q̄mior lo-
ca addit amplius di. impatienter illud ps.
Quoniā ppter te mortificam̄ tota die. esti-
mati sumus sicut oues occisionis. cū p vno

istorū possemus libenter p multa milia āno-
rū grauisime tribulari. **D**ec p̄siderātes ac-
cingamus sicut vir lūbos nrōs et p̄stāter di-
camus. **Q**uoniā ego in flagella parat̄ sum
qz vt ait illa iudith. **O**mnes q̄ deo vnq̄ pla-
cuert̄ p multas tribulatiōes transierunt si-
deles. **H**is itaq̄ taliter cōsideratis: si sane
mentis sumus nō solū patienter sed etiā li-
benter imo gaudēter cū suis tribulationibus
pmanemus. **¶** **T**ertio dōm est de re-
muneratiōis sufficiētia. q̄ tangit̄ in hoc q̄ in
p̄dicto themate subiūgit̄ cū dicit̄. et ego di-
spono vobis et. **I**n q̄bus verbis pmanenti-
bus cū eo in suis rēp̄tatiōibus pmitit̄ de tri-
plex bonū. s. intimissimā sue dilectiōis exhi-
bitiōe. oīm bonozū abundāntissimā ppositi-
ōe. voluptuosissimā oīm delectabiliū frui-
tiōe. **P**rimū ibi. ego. scdm̄ ibi. dispono. ter-
tium ibi. vt edatis et bibatis et. **P**rimo di-
co pmitit̄ intimissimā sue dilectiōis exhi-
bitiōe. **Q**uid enī iocūdius. quid delectabi-
lius. quid mirabilius: q̄ q̄ ip̄e pater famili-
as ex nimia sua dilectiōe ibi fuit ad mēsam
suis electis et dilectis q̄s ad tā nobile et ple-
nū omni felicitate p̄uiriū inuitauit. **Q**uis
nō omni stupore admiranduz duceret. si rex
p̄potens mēdices inuitaret ad p̄andū et
illis cōsedentiū ip̄e ministraret. in q̄ facto
omni gaudio p̄fluem? vidētes q̄ tāni nos
estimaret vt in hac sua dilectiōe se effundat
ad tam indebitā erga nos dignatiōe? vt no-
bis p̄uiriū ip̄e q̄si fuisse videat: et hoc
est q̄ pmitit̄ veritas **Lu. xij.** **A**men dico vo-
bis q̄ p̄cinget se et faciet illos discipulere et
qd̄ exponens gre. di. **P**̄cinget se. i. ad retri-
butionē p̄parat. faciet illos discipulere. i. in
eterna quiete resoueri. discipulere quippe no-
struz in regno quiescere est. **S**cdo sic mini-
strans exhibet nobis omniū bonozū copiosis-
simam ppositiōe. qd̄ intelligit̄ in hoc et bo-
di. **D**isponere ei idē est qd̄ diuersa po-
nere. **I**bi enī pponit nobis ferculum de pro-
p̄rie meritis cōp̄ratū. **S**cdo ferculū de
meritis sanctorū participatū. **T**ertiu ferculū
de meritis xpi superogātū. dicit̄ nobis de
us et pleno affectu dulcedis sue illud **Can-
v.** **C**omedite et bibite et inebriamini amici
carissimi. qd̄ exponens bern. di. **C**omedim?

in celo premia de proprijs meritis puenien-
tia. bibimus bona de humanitate chasti in
nos irrogantia. sed inebriamur. i. ab oī quod
sumus alienamur per bona diuitatis vn-
diq; in nobis cōfluētia. Tercio ex bonis iā
dicis dispositis: et nobis ppositis habem⁹
voluptuosam omnium delectabilium frui-
tionem. que superfluēs voluptas. ex hoc
maxime prouenit q̄ omnibus bonis dñi
in toto quod sumus vndiq; et in omni par-
te perfruemur. Si. n. v. ait scriptura deus
erit omnia in omnibus. deus cum omnib⁹
bonis suis erit in omni quod nos sum⁹ hoc
totum agēte in nobis deo qui. LXXVII

De sancto Augustino.

Homo quidam

peregre pficiscens. Mat. xv. di.
beti. Dignum valde est vt quibus a consti-
tutione mundi preparatum est regnum ipsi
ē se in regnum non negligant preparare. quo
modo autem hoc facere debeamus docet
nos dñs in pabola hic expressa. Nam vt ait
grego. Ipse est homo qui peregre pfectus
est tradens singulis nobis bona sua. vt p
eadem bona spalia lucrēmur et mercedemur
eterna. vt qd̄ gratis datur⁹ erat leuib⁹ la-
boribus mercamur. Dedit enim vni. v. ta-
lenta alij duo. tercio vnū vt venēs in tpe suo
sciz qua fidelitate vn⁹ quisq; negotiat⁹ eēt
¶ Per hec. v. talēta v. dōa intelligim⁹ q̄
si ad lucrum ponimus vt demus alia. v. ta-
lenta in infinitū meliora lucrabimur ipso tñ
qui dona pcontulit adiuuante. Sunt autē
hec talenta nos ipsi. nē proximis tps mōs
deus q̄ si ad lucra ponimus vt oī in infini-
tum merebimur meliora. Tunc autē singul⁹
talentis bene vtimur. et per consequēs bonū
lucrum acquirimus. cū singulis vtimur ad
talentū vsu. ppter quē ipsa nobis a dño sunt
donata. Deus autē dedit nobis nosmet ipsos
ad sacrificandū. primū ad exercitandū. tps
ad lucrandū. mundum ad speculandū. deū
ad amandū. Primo ergo videam⁹ ad qd̄
et propter quid deus nobis dedit nos ipsos
hoc autē fecit vt p eum creati per vite sanctita-
tem ad ipsum redeamus et apud eum eter-
naliter maneamus. quod tam signa quam

scriptura probare possumus euidenter. Et
primofigura scilicet per columbam noe quā
ideo de archa emisit vt ad eum reueteret. tur
sic deus emisit nos de archa cordis sui. in q̄
ab eterno sumus predestinati. vt in hac vi-
ta per eius gratiam atq; nostrum meritum
sāctificati rediremus ad eum et cum eo eter-
naliter viueremus. Hoc etiam ostenditur p
scripturam di. ap⁹ ad Ro. quos predestina-
uit hos et vocauit. quos autem vocauit hos
et iustificauit scilicet per dei gratiam et bonis
meritum quos. aut iustificauit hos et magni-
ficauit per gloriam. idem. Non enim voca-
uit nos deus in imundiciā sed in sāctifica-
tionem. vnde sic nos preuenit deus in creā-
tō sic etiam preuenit nos in sāctificādo. hic
berū. A deo et ad deum conditus est animus
rationalis vt ad ipsum sit conuersio eius.
Quamdiu ergo hic viuitur q̄ propius pōt
accedat ad eum similitudine a quo sola dulce
ditur dissimilitudine vt sit hic sanctus sicut
ille sanctus est. et in futuro beatus sicut ille
beatus est. Et quia de⁹ et omnis familia ei⁹
pariterq; mansio celestis omnia sancta sūt
oportet nos qui ad eandem mansionem per-
petuo possidendam vocati sumus similitere
esse sanctos. ppter quod hortatur nos deus
numeri. di. Sancti estote quoniam ego san-
ctus sum. Dedit ergo deus nobis nosmet
ipsos et posuit nos in hanc vitam vt sanctifi-
cemur vt hic sāctificati perueniamus ad p-
petuam sanctitatem. ¶ Sed ne cau-
sarem de hui⁹ sāctificationis difficultate
re. preuenit nos sāctificans nos primū suis
laboribus et expensis in baptismo quē p̄
cravit in spiritu sancto cum sanctis verbis et
cum sua passione pariter et eius morte. nam
q̄ ex spiritu sancto consecratus sit patet per
columbam. que descendit in baptismo super
christum q̄ etiā ex sanctis verbis baptismus
consecratur patet per inuocationem sancte
trinitatis. q̄ etiā ex passione et merito xpi
constet patet per apostolum dicentē Quos
quot enim baptisati sumus in morte ipsius
baptisati sumus. conspulti enim sumus et
sic sāctificati sumus sine nobis in bap-
tismo per deū nēm nil amplius a nobis petēs
nisi vt eandē sāctificatōz in nobis fuerimus
¶